

מא:

לולב הגזול

פרק שלישי

מוכה

**מסורת הש"ס
עם הוספות**

(א) [בַּרְכוּךְ דף כו: וס"ז]
 (ב) ר"ה ל' מנחות סס,
 (ג) [לַקְמֵן מג. מד.],
 (ד) פסחים דף עג:
 (ה) [לַקְמֵן מג.], (ו) [לַעֲלִיל
 כו: וס"ז], (ז) [מוֹסַפ'
 פ"ב], (ח) [ב"ב צ"ב צלו:
 קדושין יא,], (ט) [ב"ב צלו:
 נג:], (י) [שם: לעיל כו:],
 (כ) [מוֹסַפַּת' פדק ב:],
 (ל) עיין 'חוס' לעיל לט.
 סוד"ה עובר, (מ) עיין
 מנחות סה: (נ) סוף פ"ה,
 (ס) [וע"ע מוס' קדושין ו:
 ד"ה לא ודף מט: ד"ה
 דברים ומוס' ב"ב קלו:
 ד"ה לא ומוס' עיין עה:
 ד"ה לאפוקי וד"ה אלא
 אמר ומוס' שם עה: ד"ה
 דמאלין].

הגהות חב"ח

(א) ריש"י ד"ה עד עכ"ל
עד עיצומו של יום:

גליון הש"ס

גמ' כמה מצות
חביבות. עיין צ"ק 77
ט ע"ז חוס' ד"ה חילומא:

ליקוטי רש"י

אמר רבי יהודה:
גרסינן ולא גרסינן אמר לר' יהודה שהרי לא ראהו מימי וכו' [ר"ה שם].
למלא דמנתי ולי רבן יוחנן המקון [מנחות שם].
והלא מן התורה אסור. שנאמר עד ענש ויזמן שאין בית המקדש יסח. [מנחות שם].
מדברנן קרא קאמר. כלומר הוא לא לגזור עליו משום שהוא טעם ללעיל דשמא יבנה [ר"ה שם].
החזירו יצא. חילולא למפרע דהויא שהרי ממנה מעיקרא שהרי ממנה עמה גמלי שהמנהיגה היתה חליה צמיה ונחמיי [רשב"ם ב"ב קלו:].
הרי אלו ביצא בדה. לענין חפלה שדחא עליהן שלא הפול הסקין ומזיקין והקפלה משפך ומזיקות ואצרו והכבדו יטען [ברכות כג:].

הגהות וציונים

א צ"ל דתנן (גליון):
ב חיבת "לו" נמחק, וכן
 ברה"ש רש"י
 מחקו רש"י
 (עיב"ץ, שכן
 וכן
 ע"ש)
ג בכת"י
 הגיוסא בורשו וביה"ש
 בברכות: **ד** שאם
 הקדשה (מוקדשת)
ה (מוקדשת) כ"ה גי'
 מהר"ם (גליון) עיי"ש
 הערה רבי
ו צ"ל דאמר עלה רבי
 ירמיה בעי מעתה אין
 אדם וכו' (דפו"ר רש"י):

ולקחתם שתהא לקיחה לב' א' וא'. מדלא כמיז ולקחתם לשון יחיד^ט וגזי סוכה לא נריך קרא דהא כמיז כל האזרח: **אלא** א"כ נתן לו במתנה. ובאתרוג השותפין נמי לא נפיק כדמוכח צשילי יט נוטלין (ב"ב דף קלו: ושם) גזי אחין שקנו אתרוג צתפיסת הציט ולא חשיב שלו כיון דאין מיוחד שלו אלא כשאלו הוי ואינו יוצא צו ומה שנהגו הקהל לקנות אתרוג צשותפות מלמדן אוחן שיהו כולם נוטן כל אחד ואחד חלקו לחצירו על מנת להחזיר ויש לסמוך דכיון דקנאוהו על מנת לצאת צו ואע"ג שלא פירשו סתמא דמלתא כאלו פירשו דמי כיון דצענין אתר אין יכולין לצאת צו:

הילוך

אין מדקדק הש"ס בלשונו להקדים
תנאי למעשה ותנאי כפול והן קודם
ללאו אע"ג דבהכי מיירי אלא שמקלר
לשונו לפי שלא על חידוש זה בא
להשמיענו ולא דמי לתנאי ומעשה
דדבר אחד דהיינו כששניהם סותרים
זה את זה כי ההיא דעל מנת שתחזירי
לי את הנזיר צפרק מי שחזרו (גיטין
דף עה. ע"ב) וא"ת כיון דאמר ע"מ
שתחזיריה לי א"כ אם הקדישו אינו
מוקדש כדמוכח בסוף יש נוחלין (ב"ב
דף קא:) גבי שור זה נתון לך במתנה
ע"מ שתחזיריה לי דכיון דקאמר לי
מידי דחוי לי קאמר וא"כ היאך ילא
והא אנו תנן בנדרים פרק השותפין
(דף מה.) גבי מתנה דבית חורון
דכל מתנה שאינה שאם הקדישה לא
תהא מוקדשת^א לא שמייה מתנה וי"ל
דה"נ הו"י צידו להקדיש להיות קדוש
כל זמן שהוא צידו עד שיחזיר ועוד
דהתם נמי לא בהקדש תלוי טעם
המתנה כדמוכח בנדרים ירושלמי^ב
דאמר עלה רבי ירמיה^א רבי יהודה
צעי מעתה מתנה אין אדם נותן
מתנה לחזירו ע"מ שלא יקדשנה
לשמים ומשני מתני' כל מתנה שהיא
כמתנת בית חורון שהיתה צערמה
שאל הקדישה אינה מוקדשת אינה
מתנה כלומר שלא נתנה לו שיהנה
המקבל שום הנאה שבעולם אלא
שהיא מותר לאצו של נותן זה ודאי
הערמה צעלמא ולא שמייה מתנה
שהרי לא זכה זה לענין עצמו לשום
דבר וא"כ מה הקנה לו אצל הכא
דמוכח ליה שיהנה זו שמייה מתנה
ולא הזכיר שם הקדש אלא משום שעל
הקדש היה מעשה ולשון כל מתנה
שאינה וכו' מוכיח כן דמשמע שאינה
מתנה לשום דבר גם סעודתו היתה
מוכחת עליו שלא היה דעתו ליתן
כלל לענין שום דבר רק שיצא חזיו
ויאכל כמו שמפרש שם בגמרא אף
משום דיותור חסור צמודר הנאה
אצל צעלמא מתנה היא אע"פ שאין
יכול להקדישה כדמתן פרק בתרא
בנדרים (דף פה.) שנותן לביתו מה
שנושא ונותנת לפיה ובפ"ק דקדושין
(דף כג. ע"ב) שנותן לעצד ע"מ שיצא
זו לחירות^ב : ואם לאו לא יצא.

עין משפט
נר מצוה

קט א מ״י פ״ב מהל'
 סגנות הלכה י:
 קי ב מ״י פ״ח מהלכות
 לולב הלכה י סמג עשין
 מד טוש״ע א״ח סי׳ חרנה
 סעף א:
 קיא ג ד מ״י ש״ב טוש״ע
 שס סעף ד:
 קיב ה מ״י פ״ה מהל'
 חפלה הלכה ה סמג
 עשין יט טוש״ע א״ח סי׳ יו
 סעף א:
 קיג ו מ״י פ״ד מהל'
 חפלין הלכה ז סמג
 עשין כב טוש״ע א״ח סי׳
 מג סעף א:
 קיד ז מ״י ש״ה טו סמג
 שס טוש״ע א״ח סי׳
 מד:
 קכו ח מ״י פ״ה מהל'
 חפלה הלכה ה סמג
 שס טוש״ע א״ח סי׳ יז
 סעף א:
 קכז ט מ״י ש״ו ופ״ה מהל'
 לולב הלכה ד סמג שס
 ועשין יט טוש״ע ש״ס וסי׳
 חרנה סעף א צה״ה:

רבינו חננאל

מתני' ב"ט הראשון
כ'. זו ששינו שאין אדם
יוצא ב"ט הראשון
בלולב של חבירו אמר'
ממל' דת' ולקחתם את הגזול
משלכם להוציאו את הגזול
ההשואל אא"כ נתנו לו
במנהגה כאשר נתן ר"ל לר'
יורושע כר' ואסיק' כי הא'
דאמר רבא הילך על מנת
זה במנהגה אחרת
שתחזירוהו לי החזירו יצא
לא החזירו לא יצא:
ירושלמי רב יעקב בר
נחמן הזה יזיב אתרוהא
בניהי הזה אמר לי
לשטחוכה ברובמעותו
תחזירוהו לי וכן הלכה.
אמר מר בר אמינא
אבא היה מצלי ולולב
בידו ומתבטן עלה מזה
א"י אחוז את חפצין בידו
וס' תיבועו ותפחל כר'
ואמר שמואל סכין וקערה
ככר ותינוק כיוצא בהן
כלומר אסור לו להתפחל
ולאו בידו ושנין הללו
ראו מצוה אלו לולב כין
דמזה הוא לא טרידי כין
ושרי. תניא א"ר אלעזר
בר' צדוק כן היה מנהגו
בני ירושלים נכנס לבית
הכנסת ולולבו בידו קורא
שמע ומתפחל ולולבו
בידו קורא בתורה אל
נושא את כפיו מניחו על
הקרקע: פסיקא ר' יוסי
אומר י"ט הראשון של
חג שחל להיות בשבת
שבת והוציא הלולב
ברה"ר פטור מפני

תורה אור השלם

(א) וְלָחֶם וְקָלִי וְכִרְמֶל
לֹא תֹאכְלוּ עַד עֵצִים
הַיּוֹם הַזֶּה עַד הִבִּיאֲכֶם
אֶת קֶרְבֶּן אֱלֹהֵיכֶם
חֶקֶת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם
בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם:

(ב) וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם
הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר
כַּפַּת תְּמָרִים וְעֹנַף עֵץ
עֵבֶת וְעָרְבֵי נֹחַל
וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְיָ
אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים:
[ויקרא כג, ז]

עד עצם עד (6) עצמו של יום. כל היום קרוי עַם היום: וקסבר
עד ועד בבבלי. ולא דריש עד ולא צלל להמירו זהאיר מורה
כי ליכא עומר והכי מתוקמא קראי אין עומר עד עַם ועד צלל
יש עומר עד הציאנס: והא מיפלא פליג. רבי יהודה עליה שמנינו
שחמה רבי יהודה גדורו על תקנת
רבי' למה חלה הדבר בעצמו דמשמע
לעשות סייג צא והלא מן המורה הוא
אסור: דרש. המקרא עד ועד
צלל: והתקין. לפי שהיו רגילים
לאכול חם מחנות ולהלן כשהיה הבית
קיים עד עכשיו הוצרך לתקן:
מתני' י"ט הראשון בו. לאמרינן
לקמן (דף מג.) דדוטה מנחה לולב
שבת צ"ט הראשון לצדו: מוליכין
את לולביהן. מערב שבת: שהוציאו
ברשות. צרפות מנחה שהיה טרוד
צמחה ומחשב ועסוק וממהר לעשותה
ומתוך כך טעה ושכח שהוא שבת
וקסבר רבי יוסי טעה דצד מנחה
ושגג דצד כרת פטור מקרבן:
גמ' מנא הני מילי. דאין אדם
יוצא צלולו של חצירו: לָבַם משלָבם.

מִשְׁמַע לִי מִימֵר הַחֲזִירִי.
מֵה אֵנו לְמִדֵּין מַחֲזֶרֶת זֶה לְאֶטְרִיךְ
תֵּנָה לְמִיתִייה צִמְתִּי: הָא קִבִּי^ה.
דִּרְגָּה ע"מ שִׁחְזִירוּהוּ לוֹ נִתְּנוּ לֵהֶם
וְאִפְ"ה הוּא מִתְּנָה עַד שִׁיֵּאֲלוּ צו:
הַחֲזִירוּ לוֹ יֵצֵא. דִּמְתֵּנָה עַל מִנֵּת
לְהַחֲזִיר מִתְּנָה הִיא וְהִי הַחֲזִירוּ לוֹ
אֲזַל אִם לֹא הַחֲזִירוּ אֲגַלֵּי מִלְתָּה
דִּמְעִיקֶרָה גִּזְלוּ הוּא צִדּו: ה"ה לִמָּה
לִי לְמִימֶר שֶׁלְקָחוּ צֶאֱלָף וְזוֹ לְהוֹדִיעַךְ
כִּמָּה מִלּוֹת חֲצִיצוֹת עֲלִיהֶם: הוּא
מִצִּי בִידָה. כִּשְׁהִיָּה מִתְּפִלָּה הִיָּה לִלְבָּנוּ
צִדּו מִרְוֹב חִיבָתוֹ עֲלֵיו הִיָּה מִתְּפִלָּה
צו: לֹא יֵאָחֵז אָדָם בּוֹ וִיתַפֵּס^ה.
מִפְּנֵי שֶׁטְרוּד הוּא צִמְתִּשְׁצָתוֹ שֶׁלֹּא יִפְלוּ
מִיָּדוּ וִיתְּצוּ וְאֵין דַּעְתּוֹ מִיִּשְׁבָּת עֲלֵיו
צִתְּפִלָּתוֹ: לֹא יִישֹׁן בָּהֶם לֹא שִׁנִּית
קִבֵּעַ וְלֹא שִׁנִּית עֲרָאִי. שְׁמָא יִפְלוּ
מִיָּדוּ וְהִי לֹאקִימְנָה לִיָּה צִהִשֵּׁן (לְעֵיל
דף כו.) דֵּהֵא דִקְמִנִי לֹא קִבֵּעַ וְלֹא
עֲרָאִי צִדְנִיקֵט לִיָּה צִדִּיהָ: סִבִּין.
מִתִּיִּירָה שְׁמָא יִפּוֹל וִיתְּקַע לוֹ צִרְגָּלוֹ:
וְקַעְדָּה. מִלִּיאָה: וּמַעֲוִת. שֶׁלֹּא
יִתְּפִירוּ: וּבִכְרָה. שֶׁאִם יִפּוֹל יֵהֵא
נִמְאָס: לֹא מִצִּדָּה נִיגְהוּ. לֹאחֲזִין
וְהוּיִין עֲלֵיו לְמַשָּׁא לְפִיכְךְ טְרוּד צִמְשָׁס
וְכַד עֲלֵיו מַשָּׁאס וְשִׁמִּירָתָס: הִבָּא.
נְטִילָתָה וְלִקְיָחָתָה מִלּוֹה הִיא וּמִתּוֹךְ
שִׁחְצִצָה מִלּוֹה עֲלֵיו אֵין מַשָּׁא
וְשִׁמְרוּהָ כַּד עֲלֵיו וְלֹא טְרִיד: קוּרָא
בְּתוֹרָה. נָרִיךְ לְהִנִּיחַ הַלּוֹלֵז לְפִי
שְׁגוֹלָל ס"ת וּפּוֹתָחוּ: נִבְנֶם לְבֵית
הַמִּדְרָשׁ. טְרִיד צִמְעִתָּה וִיפּוֹל מִיָּדוּ:
לֹא

רי אלו כיוצא בהן התם לאו מצוה נינהו וטריד
ולא טריד בהו | תניא רבי אלעזר בר צדוק אומר
אנשי ירושלים אדם יוצא מביתו ולולבו בידו הולך
ידו קורא קריאת שמע ומתפלל ולולבו בידו קורא
מעניחו על גבי קרקע הולך לבקר חולים ולנחם אבלים
המדרש משגר לולבו ביד בנו וביד עבדו וביד שלווחו
זה היו זריזין במצות: רבי יוסי אומר י"ט: אמר אביי
לא
עזריה ורבי אלעזר בן עזריה לרבי עקיבא דעמו של רבן גמליאל
ובכר ומעות הרי אלו כיוצא בהן. אלטריך ליה לשמואל למימר
נפילתו טריד זהו טפי ואין דעמו ממיישצת נחפלתו: